

Asia: VN/6606/2022

Luonnos hallituksen esitykseksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 220/2021 vp) täydentämisestä

Lausunnonantajan lausunto

Lausunto

Täydentävässä hallituksen esityksessä ehdotetaan uudistettavaksi vaarallisten aineiden kuljetuksista annetun lain seuraamusjärjestelmä sanktioimalla lain rikkominen hallinnollisesti. Tämä tarkoittaisi, että rikosoikeudesta luovuttaisiin vaarallisten aineiden kuljetusten rikkomusten sanktioina. Käyttöön otettaisiin alkuperäisessä hallituksen esityksessä ehdotettavan markkinavalvonnaseuraamusmaksun lisäksi liikenteessä jo yleisesti käytössä oleva sanktiomaksu, liikennevirhemaksu järjestelmineen. Rikoslain 44 luvun 13 §:n vaarallisten aineiden kuljetusrikosentunnusmerkistö jäisi rikoslaissa ennalleen. Samoin ympäristön turmelemisesta vaarallisia aineita kuljettaessa olisi edelleen kriminalisoitu rikoslain 48 luvun 1–4 §:ssä.

Siirtyminen rikosoikeudesta hallinnolliseen menettelyyn ei liittomme käsityksen mukaan aiheuta suurta muutosta. Olemme pitkään kokeneet haasteeksi sen, että lähettäjän vastuun osoittaminen on vaikeaa. Tämä muutos voi selkeyttää tätä näkökulmaa, mikä on kannatettavaa. Tärkeää on, että hallinnollinen seuraamus voidaan määrätä henkilölle tai oikeushenkilölle, joka on laiminlyönyt vaarallisten aineiden kuljetusten määräyksiä.

14 §

Täydentävässä hallituksen esityksessä ehdotetaan muutosta 14 §:n 2 momenttiin siten, että luvan- tai ilmoituksenvarainen kuorman käsittely tiekuljetuksessa laajennettaisiin koskemaan räjähteiden sijaan yleisesti vaarallisia aineita.

Perusteluissa todetaan seuraavaa:

” Tarkoitus on, että myös muita ADR-sopimuksen määräyksissä tarkoitettuja aineita kuin räjähteitä ei kuormattaisi ja purettaisi kuormasta tarpeettomasti sellaisissa paikoissa, joissa toiminnan turvallisuudesta ei voida varmistua. Tällaisia muita aineita ovat esimerkiksi myrkyllisten aineiden luokkaan kuuluvat erittäin myrkylliset aineet kuten eräät syanidit. Pykälän 2 momentissa viittaus räjähteisiin muutettaisiin viittaukseksi vaarallisiin aineisiin. Vastaavasti 3 ja 4 momentissa viittaus räjähteisiin muutettaisiin viittaukseksi aineisiin.”

Lupa- tai ilmoitusvelvollisuuden laajentaminen koskemaan ”vaarallisia aineita” lakipykälässä on kuitenkin epämääräinen ja laeva eikä esitysluonnoksessa ole esimerkitapausta lukuun ottamatta tarkemmin avattu, mitä vaarallisia aineita luvanvaraisuus koskisi. Ehdotettu säännös on kirjoitettu siten, että se voisi koskea kaikkia mahdollisia vaarallisia aineita. Toisin sanoen kaikkien vaarallisten aineiden kuormaaminen tai purkaminen taajamassa edellyttäisi lupaa poliisilta tai taajaman ulkopuolella poliisille tehtyä ilmoitusta.

Lupa- ja ilmoitusmenettelyn laajentaminen kaikkien vaarallisten aineiden kuormauksiin ja purkamisiin olisi käytännössä mahdoton tehtävä. Kappaletavara- ja pakettiliikenteessä tämä tarkoittaisi Suomessa miljoonissa laskettavia lähetyksiä vuositasolla. Tämä synnyttäisi täysin tarpeettoman lupabyrokratian.

Ehdottamme, että lakiesityksen 14 §:n sanamuotoa täsmennetään. Säännöksen tulisi kohdistua joko aiemman ehdotuksen mukaisesti vain räjähteisiin, tai vaihtoehtoisesti rajattuna vain suuren riskin sisältäviin vaarallisiin aineisiin. Säännöksen sanamuodon tulisi vastata perusteluista ilmenevää tarkoitusta eli lupa- ja ilmoitusmenettelyn ulottamista nimenomaan vaarallisimpien luokitusten aineisiin. Tarkempi rajaus on välttämätöntä tehdä ja se voitaisiin toteuttaa esimerkiksi viittauksella ADR-sopimuksessa määritellyn suuren riskin sisältävän vaarallisen aineen luokitukseen (taulukko 1.10.3.1.2).

Säännöksen 4 momentissa annettaisiin Liikenne- ja viestintävirastolle valtuus antaa tarkempia ainekohtaisia määräyksiä aineista ja ainemääristä, joiden kuormaaminen ja kuormasta purkaminen edellyttäisivät lupaa tai ilmoitusta. Ehdotettua määräyksenantovaltuutta ei voi pitää täsmällisenä, tarkkarajaisena tai riittävästi yksilöitynä. Katsomme, että kuorman käsittelyyn liittyvän lupa- ja ilmoitusmenettelyn rajaus on luonteeltaan merkittävä kysymys ja sisältää yritysten kannalta niin huomattavaa harkintavallan käyttöä, ettei sitä voi pitää vähäisiä yksityiskohtia koskevana tai teknisluonteisena seikkana. Rajausta ei voi siten siirtää liikenne- ja viestintäviraston määräyksenantovaltaan, vaan asiasta on säädettävä lain tasolla.

Luonnoksen 2 momentissa ehdotetaan, että lähettäjän ja kuljetuksen suorittajan on yhdessä varmistettava, että lupa on myönnetty tai ilmoitus tehty ennen lähetyksen luovuttamista kuljetettavaksi ja ennen kuljetusta. Velvollisuus luvan hakemiseen ja ilmoituksen tekemiseen pitää

säätää yksiselitteisesti lähettäjän velvollisuudeksi, sillä lähettäjä vastaa lähetyksen sisällöstä ja määrittelee kuormaus- ja purkupaikat.

Ei lausuttavaa

Ei lausuttavaa - toteaminen

-

Aaltonen Pekka
Logistiikkayritysten Liitto ry